

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 5250
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 538
Ημερομ. Κατάθεσης: 22/3/2021

Αθήνα, 22 Μαρτίου 2021

Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων

Προς τους κκ. Υπουργούς

1. Περιβάλλοντος και Ενέργειας
2. Ανάπτυξης και Επενδύσεων
3. Εσωτερικών

Θέμα: Αδιαφανείς διαδικασίες στο ΣΔΙΤ διαχείρισης απορριμμάτων Πελοποννήσου

Στις 29-01-2021, σύμφωνα με τις επίσημες ανακοινώσεις, υπεγράφησαν μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, της ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή και της εταιρείας Περιβαλλοντική Πελοποννήσου, οι συμβάσεις με τις οποίες ξεκινά η κατασκευή του έργου Σύμπραξης Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) για την «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου», βάσει της Σύμβασης Σύμπραξης που υπογράφηκε στις 14-06-2018. Το λεγόμενο «ΣΔΙΤ Πελοποννήσου» έχει μακρά ιστορία ως έργο που σχεδιάστηκε προ δεκαετίας για να επιλύσει το χρόνιο πρόβλημα διαχείρισης απορριμμάτων στην Περιφέρεια, στην οποία λειτουργούν ακόμη Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων, οι οποίοι περιλαμβάνονται και στο πρόστιμο που πληρώνει η χώρα μας βάσει της δεύτερης καταδίκης της από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στις 2 Δεκεμβρίου 2014.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, το ΣΔΙΤ Πελοποννήσου επανεντάχθηκε προς χρηματοδότηση μέσω του ΠΕΠ Πελοποννήσου στις 12-3-2019 με επιλέξιμη δημόσια δαπάνη 63,88 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, όπως έγινε γνωστό, τον Ιούνιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Δ/ση Περιφερειακής και Αστικής Πολιτικής) με επιστολή της προς την Ελληνική Κυβέρνηση, ζήτησε την ουσιαστική τροποποίηση του φακέλου χρηματοδότησης που είχε υποβληθεί τον Απρίλιο του 2020, καθώς παράμετροι του έργου δεν ανταποκρίνονται πλέον στο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του όσον αφορά στη διαχείριση απορριμμάτων και την ανακύκλωση.

Μεταξύ των σημείων που επισημάνθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βάσει του εγγράφου της που διέρρευσε στον τύπο, περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Το γεγονός ότι το έργο – παρά τη μεγάλη διάρκεια ζωής του - δεν φαίνεται να έχει σχεδιαστεί με βάση τα πλέον πρόσφατα δεδομένα σε ό,τι αφορά την ποσότητα των παραγόμενων απορριμμάτων βάσει της εξέλιξης του εξυπηρετούμενου πληθυσμού, τους υποχρεωτικούς στόχους διαλογής στην πηγή, ανακύκλωσης και εκτροπής από την ταφή των νέων οδηγιών για τα απόβλητα (Οδηγίες 2018/851, 2018/850). Ως

αποτέλεσμα αμφισβητούνται οι κύριες παράμετροι σχεδιασμού του έργου (π.χ. διαστασιολόγηση ΜΕΑ και ΧΥΤΥ, ποιότητα και δυνατότητες διάθεσης παραγόμενου κομπόστ, εκτιμώμενα ποσοστά ανακύκλωσης και ανάκτησης υλικών), τα οικονομικά του στοιχεία (π.χ. ελάχιστες εγγυημένες ποσότητες, έσοδα), και η συνολική του βιωσιμότητα.

- Η ελλιπής τεκμηρίωση του κόστους του έργου, όπου γίνεται ειδική αναφορά σε μοναδιαία κόστη κατασκευής που είναι πολλαπλάσια σε σχέση με την ευρωπαϊκή εμπειρία, σε ανεπαρκή στοιχεία για το κόστος λειτουργίας, αλλά σε ελλιπή συμπερίληψη/τεκμηρίωση του κόστους τμημάτων του έργου (π.χ. μεταβατικές μονάδες διαχείρισης, μονάδα βιοαερίου).
- Η μη-ανάλυση εναλλακτικών επιλογών και η μη συμπερίληψη λεπτομερών τεχνικών και χρηματοοικονομικών υπολογισμών που να τεκμηριώνουν τη στρατηγική επιλογή της συγκεντρωτικής –έναντι της αποκεντρωμένης– διαχείρισης απορριμμάτων, με συνέπεια «να μην μπορεί να επιβεβαιωθεί ότι επελέγη η βέλτιστη στρατηγική επιλογή».

Σύμφωνα με δηλώσεις του Γενικού Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του ΥΠΕΝ (βλ. π.χ. «Καθημερινή», 29/08/2020) οι παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οφείλονταν σε «κακή ποιότητα του φακέλου του έργου», ο οποίος τελικά αποσύρθηκε προκειμένου να επανα-υποβληθεί. Στην ίδια δήλωση, ο Γενικός Γραμματέας σημειώνει ότι «είναι απόλυτα πεπεισμένος ότι η υπόθεση της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης θα έχει αίσιο τέλος για το σύνολο του έργου ή το μεγαλύτερο μέρος αυτού» και ότι «εάν προκύψει ανάγκη για κάποιες διαφοροποιήσεις, αυτό θα φανεί», αφήνοντας επίσης ανοικτό το ενδεχόμενο μέρος του κόστους του έργου να καλυφθεί από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Έως σήμερα ωστόσο δεν έχει γίνει γνωστό εάν όντως ο φάκελος του έργου επανα-υποβλήθηκε προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τι διευκρινίσεις δόθηκαν, τι τροποποιήσεις έγιναν, και εάν απαντήθηκαν οι ενστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σημειώνεται επίσης ότι στην σχετική ανακοίνωση του ΥΠΕΝ της 29-01-2021 αναφέρεται αόριστα ότι «το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε στενή συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών κατάφεραν, μετά από συντονισμένες ενέργειες, να επιλύσουν τα σοβαρά προβλήματα που υπήρχαν στη χρηματοδότηση και είχαν θέσει εν αμφιβόλω την υλοποίηση της επένδυσης», χωρίς να δίνονται περισσότερες λεπτομέρειες επί του πολύ σημαντικού σημείου διασφάλισης της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, δεδομένης και της «προηγούμενης ιστορίας» του φακέλου.

Επισημαίνεται ότι εάν δεν έχει υπάρξει έγκριση της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπάρχει αφενός κίνδυνος απώλειας 63,88 εκατ. ευρώ που θα πήγαιναν σε έργα αναγκαία για την Πελοπόννησο, και αφετέρου ότι θα απαιτηθεί η χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους ενός έργου για το οποίο η ίδια η Ευρ. Επιτροπή έχει εγείρει το ζήτημα ότι είναι εντελώς εκτός ευρωπαϊκών προδιαγραφών.

Εκτός όμως από τις παραμέτρους σχεδιασμού και τη χρηματοδότηση ερωτήματα υπάρχουν και σε σχέση με την ίδια την υπογραφή της έναρξης ισχύος της σύμβασης ΣΔΙΤ στις 29-01-2021, καθώς:

- Δεν είναι σαφές εάν είναι ακόμη σε ισχύ η από 14-06-2018 προγραμματική σύμβαση ΦΟΔΣΑ Πελοποννήσου-Περιφέρειας Πελοποννήσου για την υλοποίηση των έργων κεντρικής διαχείρισης απορριμμάτων που περιλαμβάνονται στον ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου,
- Δεν έχει γίνει γνωστό εάν έχει πραγματοποιηθεί η εμπρόθεσμη μεταβίβαση προς την Περιφέρεια, των ακινήτων των χώρων του έργου ή εάν έχει δοθεί παράταση ως προς την υποχρέωση αυτή,

- Δεν είναι σαφές εάν ικανοποιούνται οι απαιτήσεις προ-συμβατικού ελέγχου όπως ορίζονται από την πράξη 69/2018 του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με την οποία απαιτείται νέος προ-συμβατικός έλεγχος εφόσον υπάρξει τροποποίηση όχι απλώς της ως επωνυμίας αλλά της μετοχικής σύνθεσης ή/και του καταστατικού του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης, πέραν αυτού της πράξης 309/2015 του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
- Δεν είναι σαφές εάν η Περιφέρεια Πελοποννήσου έχει αποκτήσει (ή θα αποκτήσει σε άμεσο χρόνο) την κυριότητα των χώρων του έργου καθώς υπάρχει σωρεία εκκρεμοτήτων που ασφαλώς χρειάζονται περαιτέρω χρόνο για να επιλυθούν.

Πέραν των παραπάνω, τα αιτήματα ακύρωσης των αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του έργου, για τα οποία δεν έχει εκδοθεί ακόμη απόφαση από το Συμβούλιο της Επικρατείας, θέτουν εν αμφιβόλω την ομαλή υλοποίηση του έργου. Το ίδιο ισχύει και για το χρονικό διάστημα των 2 ετών που ανέφερε ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων στις δηλώσεις του στις 29-01-2021.

Επειδή οι δημόσιοι και ευρωπαϊκοί πόροι πρέπει να αξιοποιούνται με βάση το θεσμικό πλαίσιο και με διαφάνεια και δεν επιτρέπονται απώλειες σε αυτή την κρίσιμη περίοδο, οικονομικά και κοινωνικά

Επειδή η διαχείριση των απορριμμάτων πρέπει να οργανώνεται με βάση τις ευρωπαϊκές οδηγίες για τη διαλογή στην πηγή και με αρμοδιότητα των ΟΤΑ

Επειδή η διακοπή της ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων στην Πελοπόννησο και γενικά στην χώρα μας δεν πρέπει να καθυστερεί λόγω λαθών, καθυστερήσεων και αδιαφανών επιλογών

Επειδή η κυβέρνηση οφείλει να λειτουργεί σεβόμενη το κράτος δικαίου και τις αποφάσεις των Ανωτάτων Δικαστηρίων, τους νόμους και το Σύνταγμα

Ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Σε ποιες ακριβώς ενέργειες προέβησαν τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εσωτερικών για τη διασφάλιση της χρηματοδότησης του ΣΔΙΤ Πελοποννήσου; Έχει υποβληθεί νέος φάκελος προς έγκριση; Έχει υπάρξει τελική έγκριση της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης του έργου; Αν ναι, έχουν γίνει τροποποιήσεις στο σχεδιασμό, με ανάλογες τροποποιήσεις της Σύμβασης ΣΔΙΤ και ποιες; Αν η κυβέρνηση δεν διαθέτει τελική έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πώς θα καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό;
2. Είναι ακόμη εν ισχύ η προγραμματική σύμβαση ΦΟΔΣΑ Πελοποννήσου – Περιφέρειας Πελοποννήσου, βάσει της οποίας η Περιφέρεια Πελοποννήσου εξουσιοδοτείται για να υπογράψει την έναρξη της σύμβασης του ΣΔΙΤ;
3. Έχουν καλυφθεί πλήρως οι απαιτήσεις προ-συμβατικού ελέγχου όπως ορίζονται από την Πράξη 69/2018 του Ελεγκτικού Συνεδρίου;
4. Έχει ολοκληρωθεί η μεταβίβαση από την εταιρεία προς την Περιφέρεια των χώρων του έργου ή έχει δοθεί παράταση;
5. Έχει αποκτήσει η Περιφέρεια την κυριότητα των όλων χώρων του έργου; Εφόσον υπάρχουν οποιεσδήποτε εκκρεμότητες, πότε αναμένεται να ολοκληρωθούν αυτές;
6. Ποιες οι αιτήσεις ακύρωσης περιβαλλοντικών όρων του έργου που έχουν κατατεθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας μέχρι σήμερα, χωρίς να έχει εκδοθεί απόφαση; Πώς συνάδουν ενδεχόμενες παρόμοιες εκκρεμότητες, με την υπογραφείσα έναρξη ισχύος της σύμβασης ΣΔΙΤ;

Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων:

Ζητούμε επίσης να κατατεθούν προς ενημέρωση της Βουλής και των πολιτών τα ακόλουθα έγγραφα: α) οι συμβάσεις που υπογράφηκαν στις 29-01-2021 και σηματοδοτούν την έναρξη ισχύος της Σύμβασης ΣΔΙΤ, η αρχική σύμβαση ΣΔΙΤ και όλες οι τυχόν αποφάσεις επικαιροποίησης/τροποποίησης αυτής, β) η τελική έγκριση χρηματοδότησης του ΣΔΙΤ Πελοποννήσου από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όλη η σχετική επίσημη αλληλογραφία των αρμόδιων Υπουργείων και υπηρεσιών της Επιτροπής, σε απάντηση των παρατηρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του Ιουνίου 2020, καθώς και ο νέος φάκελος του έργου, εφόσον αυτός επανα-υποβλήθηκε προς έγκριση, γ) η από 14-06-2018 προγραμματική σύμβαση ΦΟΔΣΑ Πελοποννήσου – Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς και ενδεχόμενες τροποποιήσεις αυτής.

Οι ερωτώντες και αιτούντες Βουλευτές

Φάμελλος Σωκράτης

Χαρίτσης Αλέξανδρος (Αλέξης)

Ζαχαριάδης Κώστας

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αραχωβίτης Σταύρος

Βαρδάκης Σωκράτης

Γιαννούλης Χρήστος

Γκιόλας Γιάννης

Ζουράρις Κωνσταντίνος

Ηγουμενίδης Νίκος

Καλαματιανός Διονύσιος - Χαράλαμπος

Καρασαρλίδου Ευφροσύνη (Φρόσω)

Κασιμάτη Ειρήνη (Νίνα)

Καφαντάρη Χαρούλα (Χαρά)

Μάλαμα Κυριακή

Μάρκου Κωνσταντίνος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Μωραΐτης Αθανάσιος (Θάνος)

Παπαδόπουλος Αθανάσιος (Σάκης)

Παπαηλιού Γιώργος

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Ραγκούσης Γιάννης
Σαντορινιός Νεκτάριος
Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)
Χρηστίδου Ραλλία
Ψυχογιός Γιώργος